

เอกสารสรุปสำหรับนักข่าว

มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม: อุปสรรค หรือ โอกาส

รศ.ดร. ชยันต์ ต้นติวีสดาการ

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยนโยบายด้านเศรษฐกิจสีเขียว

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- ความสามารถในการแข่งขันของไทยถูกกดดันด้วยแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก 4 ด้าน
 - การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ที่อาจทำให้ไทยปรับตัวไม่ทัน
 - การพัฒนาเศรษฐกิจต้องสอดคล้องกับแนวการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - ทุกประเทศต้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก
 - ความสามารถในการแข่งขันไม่ใช่เพียงผลิตสินค้าราคาถูก แต่ต้องผ่านมาตรฐานด้วย
- ผู้ประกอบการไทยมีแนวโน้มที่จะปรับตัวไม่ทันต่อแนวโน้มของโลกข้างต้น จึงต้องติดกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (middle income trap) ที่แข่งในสินค้าแรงงานเข้มข้นไม่ได้ (เพราะค่าแรงแพง) และขยับขึ้นไปผลิตสินค้าเทคโนโลยีสูงไม่ได้ และผลิตสินค้าที่ไม่ผ่านมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น ปัญหาการลดลงของการส่งออกฮาร์ดดิสก์ รถยนต์ (ซึ่งเป็นผลมาจากสินค้าใหม่ที่มาทดแทน) สินค้าประมง (ปัญหา IUU) เป็นต้น
- มาตรฐานความปลอดภัยหรือมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม อาจเป็นโอกาสในการพัฒนามาตรฐานสินค้าส่งออก และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันได้ ตัวอย่างเช่น
 - การปรับตัวของการส่งออกไก่เมื่อเผชิญปัญหาไข้หวัดนก ทำให้การส่งออกไก่แปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่มสูง มีสัดส่วนเพิ่มจาก 23% เป็น 80%
 - งานวิจัยเพื่อการประเมินผลกระทบของการใช้มาตรการตลาดคาร์บอนต่อความสามารถในการแข่งขันพบว่า การจำกัดการปล่อยคาร์บอนลง 20% กลับเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของบางสาขา เช่น ยานยนต์และชิ้นส่วน (+10.71%) ผลิตภัณธ์ยาง เคมีภัณฑ์ และพลาสติก (+6.91%) อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (+5.86%) อุตสาหกรรมอาหารยกเว้นข้าว (+1.11%) เนื่องจากไปลดความสามารถในการแข่งขันของ สาขาที่ใช้พลังงานเข้มข้น และที่มีความสามารถแข่งขันต่ำอยู่แล้วลง เปิดโอกาสให้สาขาเหล่านี้แข่งขันได้ดีขึ้น
- แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งจะเปลี่ยนอุปสรรคให้เป็นโอกาสไปด้วย จะต้องเริ่มจากการเร่งสร้างความตระหนักรู้ถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและความจำเป็นในการปรับตัว สร้างความต่อเนื่องของการแก้ปัญหาในระยะยาว บังคับใช้กฎหมายอย่างตรงไปตรงมาและจริงจัง จัดระบบองค์กร สถาบัน และกฎหมาย ให้ลดความซ้ำซ้อนและมีเอกภาพ และเพิ่มกฎหมายเพื่อรองรับมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม